

Cíl práce, její účel a směřování

Práce si nachází originální a produktivní téma, které nebylo dosud takto zevrubně pojednáno: čtenářskou narkotizaci, pojatou jako „potlačování či přehlížení určité vlastnosti entity zpřítomňované vyprávěním“ (s. 4). Zvolené téma analyzuje invenčně a komplexně, čímž ukazuje přínos konceptu narkotizace pro naratologii i pro teorii literatury obecně.

Metodologie

Práce vykládá koncept narkotizace v několika odlišných pojetích: u Umberta Eca jako otázku saturovanosti textu v rámci širokého konceptu reprezentace („otázku zaplněnosti či prázdnoty narativu ve smyslu konstrukce či rekonstrukce vlastností entit reprezentovaných textem“, s. 8); v enaktivistickém pojetí, jak je formulují texty Marca Caracciola („nadreprezentační“ pojetí); v pojetích, kde je tento koncept nějak implikován (Ryanová apod.). Práce proto prezentuje tato jednotlivá pojetí, vykládá je a komparuje. Základem výkladu je tedy citlivá a produktivní práce s jednotlivými nosnými teoretickými texty. Lukáš Tomášek při jejich interpretaci prokazuje výbornou schopnost vybrat z jednotlivých teoretických konceptů produktivní a nosné teze; stejně jako schopnost respektovat ucelená pojetí, k nimž jednotliví probíraní teoretikové a teoretičky směřovali či stále ještě směřují. Výklad se vesměs drží nosných témat a uchopuje je zřetelně, koherentně a se zacílením, aniž by se nechal rozptylovat souvisejícími, ale jinam směřujícími tématy. Cenné je, že výklad Lukáše Tomáška není pouze popisně parafrázující, ale že smysluplně jednotlivá pojetí komentuje, komparuje a přidává k nim vlastní výkladovou linku; cenné je i to, že rozpory mezi jednotlivými pojetími se nesnaží za každou cenu rozsoudit (a přiklonit se pak na vítěznou stranu), ale že si hledí pouze svého tématu narkotizace a zvažuje, jak a v čem mu zvažované koncepty mohou pomoci toto téma vyložit a domýšlet.

Práce s odbornou literaturou

Práce je zcela dostatečně podložena literaturou k tématu. Ta je využívána vesměs funkčně a tak, aby nerozptylovala výklad, ale naopak jej umocňovala. Parafráze postulátů z odborné literatury jsou udělány svědomitě a nijak nezkracují, citáty jsou vesměs funkční a neprodlužují uměle textové partie. Využívána je vesměs literatura relevantní a to, že autor neodbíhá ke všem, kdo se toho kterého tématu také dotkli, lze vnímat spíše jako klad a přínos z hlediska čitelnosti práce.

Jen výjimečně lze v práci narazit na pasáže, které působí zkratkovitě a říkají si o rozvinutí a domyšlení. Příkladem takového jevu může snad být třeba pozn. 18, kde autor postuluje: „Někteří autoři užívají v souvislosti s vlastními jmény, které se objevují v narativech a zároveň jsou známé z „reálného“ světa, užívají výraz „rigidní designátory“, který komplikuje teoretické uchopení těchto entit.“ (s. 24). Jednak by se asi slušelo tyto autory zmínit (je mezi nimi – na semém počátku – Saul Kripke), jednak celý koncept rigidních designátorů není na světě jen kvůli tomu, aby věci komplikoval, jak z tvrzení asi vyplývá; naopak leccos umožňuje v oblasti vlastních jmen ve fikci domýšlet. A v neposlední řadě by asi bylo na místě celou otázku vlastních jmen ve fikci uzávorkovat, protože představuje specifickou oblast, která po právu nedostane pro účely práce svůj adekvátní, tj. rozsáhlejší prostor. Totéž se nejspíš týká i celé debaty o ne/úplnosti světů, která je konfrontací pojetí Ecova, Ryanové a Koťátka otevřena a dobře předestřena, ale není jak uzavřena. Jako čtenář si pak nejsem jist, zda z faktu, že na závěr nechá Lukáš Tomášek zaznít pojetí Koťátkovo, má plynout i

sdělení, že dané pojetí celý problém řeší, anebo zda jak se vyrovnat s faktem, že téma v tu chvíli opouštíme.

Styl a prezentace

Styl práce je zcela adekvátní žánru i tématu, je zřetelný a dobře vnímatelný. Práce využívá bez osvětlování běžný terminologický aparát, zatímco termíny a koncepty specifické výkladově dostatečně osvětluje. Snad jedinou výjimkou v tomto ohledu je užití výrazu-pojmu enaktivistický (a odvozené výrazy), který je do výkladu vnesen a dlouho užíván, aniž by bylo osvětleno, co přesně znamená. V tomto ohledu myslím, že texty Marca Caracciola ještě nejsou součástí oborového kánonu (na rozdíl od Eca či už i Ryanové), a proto by bylo na místě koncipovat výklad jeho pojetí rétoricky poněkud ohleduplněji.

Naopak velmi ocenit je třeba preciznost překladů z jinojazyčných zdrojů, ale i ochotu kromě verbálního výkladového textu vložit do práce i několik schémat, která dobře postihují, o co ve výkladu jde. A stejně tak se sluší i smeknout před tím, že se autorovi v celém textu daří velmi dobře rozlišovat mezi pasážemi, v nichž přebírá, parafrázuje a domýšlí pojetí jiných, a mezi vlastním myšlenkovo-výkladovým diskursem.

Stručné, ale velmi funkční a instruktivní jsou i oba exkurzy k beletristickým textům, stejně jako závěrečné pasáže, v nichž se po praktické interpretaci výklad vrací k obecnému pojetí tématu. A jako cenné i zde vnímám to, že finiš práce nesměřuje k jednoznačným závěrovým formulacím, ale klade další otázky a zkoumaná témata i ve finále otevírá.

Pečlivě je udělán i soupis literatury. Zde by bylo na místě korigovat jen zápis „ECO, Umberto. On the Ontology of Fictional Characters. A Semiotic Approach. *Sign Systems Studies* 37, 2009, č. 1/2, s. 88“ (s. 64) – celá studie má paginaci 82-98. Stránkování je u některých titulů signalizováno zkratkou „s.“, jinde ale přichází bez jakékoli zkratky. Někteří vydavatelé nejsou citováni úplně přesně: K „Ústavu pro českou literaturu“ už ze zákona přináležejí i AV ČR. A od aktuálního znění citační normy ISO 690 z roku 2022 se liší i způsob uvádění internetových zdrojů – je úspornější a funkčnější.

Celkové hodnocení

Práce řeší produktivní a nosné téma a řeší je akademicky disciplinovaným, a přitom myšlenkově velmi kreativním způsobem. Práce přináší cenné a podnětné impulsy nejen pro samotnou oblast naratologie, ale i pro širší oblast literární teorie tak vůbec. Práci jednoznačně **doporučuji ji k obhajobě** a navrhuji hodnocení známkou **výborně**.

V Praze dne 11. 6. 2024

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.